

Tutustumme lehdenteon perusteisiin ja teemme oman lehden.

- ★ Juttutyypeistä
  - uutinen
  - haastattelu
  - taustajuttu
  - reportaasi
  - arvostelu
  - artikkeli
  - mielipidekirjoitus
  - kolumni
  - kommentti
  - pääkirjoitus
  - vastine
  - pakina

★ Lehtikieli

★ Lehden kuvat

★ Taitto

- ★ Etsi hyvä ja huono lehtijuttu. Perustele näkemyksesi lyhyesti. Voit keskittyä joko jutun koko toteutukseen, aiheeseen, sisältöön tai kieleen.
- ★ Suunnittele haastattelukysymykset toivehaastateltavallesi.
- ★ Kirjoita yleisönosastokirjoitus. Voit kirjoittaa omasta aiheestasi tai vastata jonkun toisen kirjoitukseen.
- ★ Kirjoita pakina tai kolumni ajankohtaisesta aiheesta.
- ★ Kirjoita reportaasi jostakin (kulttuuri)-tapahtumasta tai arvostelu jostakin lukemastasi/näkemästäsi/kuulemastasi teoksesta.

Pidä mielessä mahdollisuus tuottaa materiaalia tulevaa lehteä varten.

3

Hyödyllisiä harjoituksia

1.-4. yksin (tehtävät 1 ja 2 kalvoilla)

5.-7. pareittain

★ **1 Kirjoita uutinen annettujen tietojen pohjalta.** (Nosta uutinen esiin.)

★ **2 Tee kokouksesta uutinen.**
(Kaikki turha pois, ei omia mielipiteitä, uutinen esiin.)

★ **3 Keksi valmiille jutulle otsikko ja väliotsikoita.** (Herätä lukijan kiinnostus.)

★ **4 Harjoittele ingressin kirjoittamista.**
(Tärkein, kiinnostavin alkuun.)

★ **5 Analysoi haastattelua.**
(Esim. toimittajan näkökulma, jutun ydinajatus, haastateltavasta syntyvä kuva.)

★ **6 Analysoi lehtikuvia.**
(Esim. kuvien informaatioarvo, rajausta.)

★ **7 Arvioi lehden sivuja: sisältöä ja ulkoasua.** (Esim. visuaalisuus, luettavuus, sisällön kiinnostavuus, kohderyhmä.)

Tiedottavat, viihdyttävät tekstit

---

uutinen
haastattelu
taustajuttu
reportaasi

Keskustelun herättäjät

---

arvostelu
artikkeli
mielipidekirjoitus
kolumni
pääkirjoitus

Kirjoittajan tai
lehden kanta
korostuu.

Jutun kirjoitustapa määräytyy
juttutyypin mukaan.

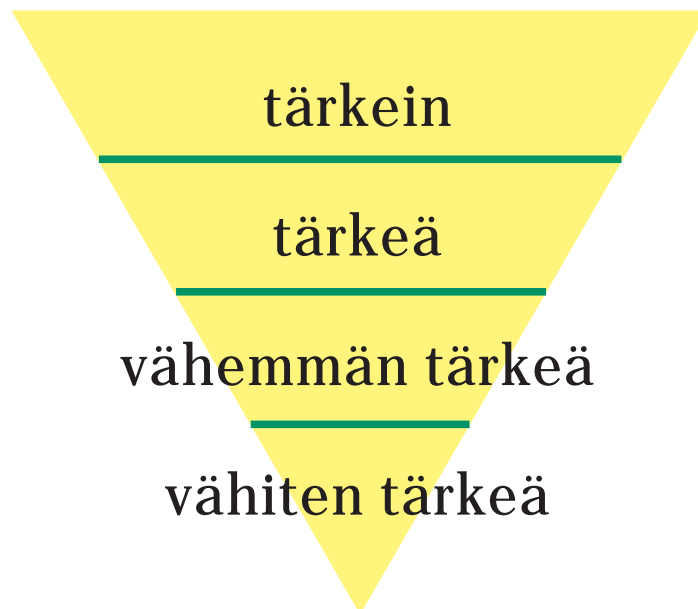
Pelkkä muoto ei riitä; sisältö ratkaisee,
miten juttu onnistuu tehtävässään.

ennen julkaisematon tieto
ajankohtaisesta, yleisesti
kiinnostavasta asiasta

Uutinen vastaa kysymyksiin:
mitä, missä, milloin, miksi, miten, kuka,
(millä seurauksella)?

uutisen rakenne

Uutinen ei saisi sisältää
kirjoittajan omia mielipiteitä.

Uutisen sisältö voi koskea mitä tahansa.

Otsikko

kertoo jutusta olennaisen ja herättää lukijan kiinnostuksen.

Ingressi, kärki

eli (lihavoitu) alkukappale tiivistää jutun tärkeimmän sisällön.

(Leipä)teksti

kertoo tapahtumien kulun ja vastaa kysymyksiin mitä, missä, milloin, miksi, miten, kuka ja millä seurauksella.

Väliotsikot

jaksottavat tekstin ja ryhmittelevät asiat.

Kuvatekstit

kertovat jotain sellaista, mitä ei kuvassa suoranaisesti näy.

Ajankohtaisuus

ylioppilaskirjoituksista maaliskuussa

Paikallisuus

oman koulun tapahtumia

Laajuus (uutinen koskee monia ihmisiä)

koulun hyvät yo-kirjoitustulokset

Merkittävyys

päätös koulun muuttamisesta isompiin tiloihin

Voimakkuus

koulussa paha vatsaflunssaepidemia

Harvinaisuus

vierailulla koulun entinen oppilas,
tunnettu elokuvaohjaaja

Kirjoita uutinen annettujen tietojen pohjalta.

- Saab ja Volvo kolaroivat keskiviikkona kello 16.30 Mannerheimintien ja Kuusitien risteyksessä.
- Saab ajoi Mannerheimintielle Kuusitieltä, vaikka Kuusitiellä on Pakollinen pysähtyminen -merkki.
- Saab ajoi suoraan Volvon kylkeen, ja molemmat autot romuttuivat täysin.
- Raitiovaunuliikenne katkesi tunniksi, kunnes autot oli raivattu kiskoilta.
- Kolme matkustajaa loukkaantui lievästi, mutta viisivuotias poika sai hengenvaarallisia vammoja.
- Kaikki loukkaantuneet kuljetettiin Meilahden sairaalaan.

Vertaa omaa uutistasi alla olevaan versioon.

Viisivuotias loukkaantui hengenvaarallisesti

Viisivuotias poikasai hengenvaarallisia vammoja kolarissa keskiviikkoiltapäivänä. Kaksi autoa kolaroi Kuusitien ja Mannerheimintien risteyksessä, kun Kuusitietä ajanut auto ei noudattanut pysähtymismerkkiä.

Myös kolme muuta matkustajaa vietiin Meilahden sairaalaan tarkkailtaviksi.

Molemmat autot romuttuivat täysin, ja raitiotiekiskojen raivaaminen kesti tunnin.

Etsi tekstin kaikki puutteet ja kirjoita siitä uutinen.

Pölhän koulun oppilaskunnalla vuosikokous

Pölhän koulun oppilaskunta kokoontui vuosikokoukseen maanantaina ravintola Täysmassun viihtyisissä tiloissa Pölhän koululla.

Paikalle oli saapunut lähes 300 koulun opiskelijaa, jotka aloittivat tilaisuuden syömällä hernekeittoa ja näkkileipää.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin oppilaskunnan hallituksen puheenjohtaja Annu Pannu, joka asuu Käpylässä. Sihteerin tehtäviä suoritti pirteä järvenpääläinen Ville Vallaton.

Kokouksessa hyväksyttiin toimintasuunnitelma, jonka toteuttamisessa oppilaskunnalla riittää yllin kyllin töitä. Tuskin kaikkea saadaan tehdyksi. Oppilaskunta aloittaa esim. suurisuuntaisen tupakoinnin vastustamiskampanjan koulussa. Opettajat ja vanhemmat ovat varmaankin tästä asiasta mielissään. Missään muussa koulussa eivät toistaiseksi ole oppilaat yrittäneet vaikuttaa tupakanpolton vähentämiseksi.

Kokouksessa kiitettiin OO-ryhmän Jalo Valoa, joka on jo lopettanut tupakanpolton (tai ainakin väittää lopettaneensa).

Kokouksen lopuksi juotiin vielä pullakahvit. Pullan tarjosi läheinen Pitko-myymälä. Pulla tuntui kuitenkin olevan eilistä.

Henkilöhaastattelu

Haastateltava kiinnostaa lukijoita. Usein on kyse julkisuuden henkilöstä.

Asiahaastattelu

Haastateltava tietää asiasta, joka kiinnostaa lukijoita. Usein on kyse eri alojen asiantuntijoista.

Tavallisesti haastattelukysymyksistä ja -vastauksista editoidaan juttu, jossa käytetään vain osittain suoria lainauksia. Pelkkä kysymys- ja vastaushaastattelu on käyttökelpoinen, kun haastateltava vaihtuu mutta kysymykset ovat samat (esim. viikoittain ilmestyvä haastattelu).

Haastattelu on oma lehtijuttutyypkinsä mutta myös keino hankkia materiaalia mihin tahansa juttutyypin.

11 Haastattelemaan

Voit keksiä kiinnostavan aiheen ja sitä kautta löytää sopivan haastateltavan tai voit löytää kiinnostavan henkilön ja sitten keksiä oivallisen aiheen haastattelullesi.

Selvitä itsellesi haastattelun aihe ja näkökulmasi, ennen kuin otat yhteyttä haastateltavaasi.

Suunnittele kysymyksesi (kymmenen riittää). Kysymysten on oltava yksiselitteisiä. Ne on muotoiltava siten, ettei niihin voi vastata vain kyllä tai ei. Kysymysten tulee olla avoimia: haastateltavaa ei saa johdatella.

Ota selvää haastateltavastasi. (Et voi kysyä kirjailijalta, mitä hän on kirjoittanut.)

Etene kysymys kerrallaan. Ole valmis keksimään jatkokysymyksiä, kun asia jää kesken.

Jos käytät nauhuria, kirjoita kuitenkin kaikki nimet ja numerot muistiin.

Säästät kaikkien aikaa, jos sinulla on kuvaaja haastattelutilanteessa.

Ala jäsenellä juttuasi, kun asiat ovat vielä tuoreina muistissasi.

Tarjoa haastateltavalle mahdollisuus tutustua juttuusi ennen sen ilmestymistä.

- voi liittyä uutiseen välittömästi, olla uutisen yhteydessä erillisenä juttuna, tai se voidaan julkaista ennen uutista tai sen jälkeen
- tapahtumia ja asiakokonaisuuksia käsitellään laajemmin ja syvemmin kuin uutisessa
- kertoo esimerkiksi asian taustoista, vaikutuksista ja tulevaisuudesta
- vaatii kirjoittajalta laajaa asiantuntemusta ja pitkäaikaista asioihin perehtymistä
- tarjoaa lukijalle mahdollisuuden syventää tietämystään uutisaiheista.

13 Reportaasi

- laaja selostus jostakin tapahtumasta, matkasta, ilmiöstä tai ihmisestä
- moninaiset rakennusaineet: asiatiedot, haastattelut, kuvat ja tekijän henkilökohtaiset havainnot, tunteet, tunnelmat ja näkemykset
- kuvien osuus tärkeä
- tekijän oma näkemys painottuu
- kirjoitustyyli saa olla persoonallisempi kuin yleensä lehtijutussa
- voi olla asiapainotteinen tai viihteellinen
- eroaa uutisesta subjektiivisuutensa ja persoonallisen kirjoitustyyliensä kautta.

- aihettaan esittelevä ja erittelevä
- usein asiantuntijan pohdinta ajankohtaisesta ilmiöstä
- vankka faktapohja: materiaalina omat tiedot ja ajatukset sekä kirjalliset lähteet
- antaa tietoa laajasti
- kirjoittaja ottaa kantaakin, mutta kyseessä ei ole varsinainen mielipidekirjoitus
- ei yleensä minämuotoinen
- asiatyylinen (ei uutisen tiukkuutta)
- ingressi ja väliotsikot.

Artikkelissa on enemmän tietoa ja vähemmän mielipidettä kuin kolumnissa.

★ pääkirjoitus

lehden kanta

★ kolumni

kirjoittaja usein
lehden ulkopuolelta

★ pakina

lehden pakinoitsija

★ arvostelu

(lehden) kriitikko

★ ns. yleisön-
osastokirjoitus

lukija

★ vastine

lukija

kirjoittajan
kanta

★ esittelee teoksen

Mikä on uutta tai merkittävää?

★ erittelee ja tulkitsee

Mihin pyrkii, miten onnistuu?

★ arvottaa teoksen.

Mikä on taiteellinen arvo?

Arvostelija saa valita oman näkökulmansa. Hän voi verrata teosta kirjailijan muuhun tuotantoon, muiden teoksiin tai vaikka keskittyä pohtimaan teoksen tavoitteita ja sen teemaa tai kieltä. Arvostelijan on perusteltava selvästi näkemyksensä teoksen taiteellisesta arvosta.

- ! Emme puhu arvostelusta, kun teksti vain esittelee teosta.
- Oikea nimitys on tällöin **teosesittely**.

on lehden lukijan ääni.

Lyhyt (n. 25 riviä) yleisönosasto-
kirjoitus tai pidempi mielipidejuttu:

- pääväite
- perusteluja väitteelle
- esimerkkejä
- mahdollisten vastaväitteiden kumoamista
- usein oma nimi.

Hauskuus on harvinaista, mutta ei kiellettyä.

Toisen kirjoitukseen vastaaminen edellyttää tarkkaa viittaamista heti oman mielipiteen alussa.

Muista, ettei lukija ehkä tunne tekstiä, johon otat kantaa.

Lehden mielipidetekstityypit muistuttavat toisiaan. Nimitys syntyy usein enemmän ilmestymispaikan kuin kirjoitustyylin perusteella. Tiukinta asiallisuutta edustavat pääkirjoitus ja arvostelu.

Pakina

- ajankohtainen
- kantaa ottava
- humoristinen, irvailee
- myös fiktio
- lyhyt (1–1,5 liuskaa)
- usein piirros ohessa

Kolumni

- ajankohtainen
- kantaa ottava
- poleeminen
- asiallinen
- lyhyt (1–3 liuskaa)
- kirjoittajan valokuva

Kolumni on perusteltu mielipide jonkin asian puolesta tai sitä vastaan.

Kolumni on alunperin yksi pakinan laji.
Lehdessä pakina ja kolumni on usein helppo tunnistaa myös ulkonäöstä.

Kommentti

- kantaa ottava
- lyhyt
- usein jutun yhteydessä toimittajan oma mielipide kyseisestä asiasta
- muistuttaa lyhyttä yleisönosasto-kirjoitusta
- muistuttaa kolumniakin, mutta selvästi lyhyempi
- Kommentti-otsikko annettu.

Vastine

- Vastineen voi kirjoittaa henkilö, josta on julkaistu virheellistä tietoa.
- Lehden on julkaistava (oikaisu tai) vastine.
- Vastine-sanaa on alettu käyttää myös mielipidekirjoituksen vastauksesta.

- ★ lehden oma kannanotto ajankohtaiseen asiaan
- ★ sanomalehdessä ei yleensä kirjoittajan nimeä
- ★ muistuttaa asiallisuudessaan artikkelia
- ★ kirjoittaja päätoimittaja tai pääkirjoitustoimittaja.

- ★ Juttutyyppeä ei ole aina helppo määrittää. Joitakin lajituntomerkkejä on kuitenkin tunnistettava.
- ★ Lukijan on huomattava esimerkiksi, onko kirjoittaja tosissaan vai laskeeko hän leikkiä (**pakina**). On myös pystyttävä erottamaan kirjoittajan mielipiteet (esim. **kolumni**) ja tosiasiat (**uutinen**) toisistaan.
- ★ Nykyään lehdissä on yhä enemmän juttuja, joihin eivät sovi tavallisten juttutyyppeiden tuntomerkit. Paljon käytetään myös jutun sijainnista kertovia nimityksiä (esim. **alakerta**, **kainalo**).

Juttutyypien tuntomerkkejä

- 1 Saamissanne lehtileikekoosteissa on yksi uutinen, artikkeli, kolumni, pakina ja arvostelu. Etsikää ne.
- 2 Vertailkaa neljän hengen ryhmissä valintojanne.
- 3 Kirjatkaa tuntomerkit, joiden avulla teitte valintanne.
- 4 Esitelkää ryhmittäin vuorotellen muille ryhmille yksi löytämäanne juttutyyppi.
- 5 Mikä juttutyypeistä oli vaikein tunnistaa? Miksi?

vaikuttamisen keinoja

- 1 Kuvan valinta
- 2 Kuvan koko ja värit
- 3 Kuvan ja tekstin kokonaisuus
- 4 Otsikon koko
- 5 Taitto
- 6 Tiedon valinta
- 7 Tiedon järjestys
- 8 Sanavalinnat
- 9 Osaston valinta
- 10 Uutisvalinta

Tehdään lehti, s. 18, 19

päätoimittaja

toimituspäällikkö
uutispäällikkö
toimitussihteeri

toimittaja

valokuvaaja

kuvittaja

taittaja

Koululehdessä vastualueet voivat vaihdella.

Lehti tarvitsee
myös ilmoitushankkijoita.

25

Kun lehteä aletaan tehdä

Kannattaa asettaa
realistiset tavoitteet.

Teknis-taiteelliset kyvyt
taittaja/t:

Laitteet ja ohjelmat:

Johtamis-/
organisointikyvyt
päätoimittaja
toimitussihteeri:

Käytettävissä
oleva aika:

Taiteelliset kyvyt
valokuvaaja/t
kuvittaja/t:

Taloudelliset
voimavarat
painettu/monistettu/
verkkolehti
painos-/kappalemäärä:

Journalistiset kyvyt
kirjoittajat:

Tavoite:
millainen ja keille suunnattu lehti tehdään.

- ★ **Jutut kirjoitetaan joko samalla ohjelmalla** (esim. Word) tai tallennetaan muunnettavassa muodossa (Ascii). Ohjelman vanhalla versiolla ei voi korjata uudemmalla kirjoitettua tekstiä.
- ★ **Jutut tallennetaan yhteiseen kansioon,** joka on lehden taittamiseen käytettävässä tietokoneessa.
- ★ **Jutut tulostetaan riittävän isolla pistekoolla** (Times New Roman 12, Arial 10) ja harvalla rivivälillä, jotta opettaja pystyy kirjoittamaan tekstin lomaan omat kommenttinsa.
- ★ **Juttuja ei saa itse palstoittaa,** vaan ne kirjoitetaan normaalileveydellä. Kappaleiden sisennys toteutetaan ainoastaan tabulaattorilla.
- ★ **Jutut on korjattava ennen taittoa.** Jokainen hioo ohjeiden mukaan tekstejään; opettaja vastaa kielenhuollosta. Kirjoittajan on kuitenkin syytä olla huolellinen kielenkäytössään ja myös korjata itse omat lyöntivirheensä.

- ★ **Aiheen valinta**
(liikennekuolemat)
- ★ **Idea ja näkökulma**
(liikennekuolemien aiheuttajat)
- ★ **Juttutyyppejä ja tila**
(reportaasi, koko sivu)
- ★ **Jutun rakentaminen**
  - aineiston hankinta
  - aineiston jäsentely
  - kirjoittaminen

Kaikissa juttutyypeissä voidaan käyttää erilaisia esitysmuotoja: kuvausta, referointia, suoraa lainausta.

- käsittely
(korjaaminen, viimeistely)

Muista lehden lukijakunta kirjoittaesasi lehtijuttua. Lehtiteksti ei saa olla vaikeaselkoista. Ota mallia lehtien uutisjutuista – älä kulttuurisivuilta.

Lehtikieli on

- lyhytsanaista
- lyhytvirkkeistä
(kuitenkin vaihtelevasti)
- lyhytkappaleista
(huomaa kapeat palstat)
- vieraita sanoja välttävää
- iskevää
- täsmällistä ja selkeää.

Haastattelussa voi käyttää lainausten merkitsemisessä joko lainausmerkkejä tai ns. repliikkiviivaa (=ajatusviiva).

"Olen eri mieltä opiskelijoiden älykkyydestä", tohtori Välkky painotti.
tai

– Olen eri mieltä opiskelijoiden älykkyydestä, tohtori Välkky painotti.

Lainauksen jäljessä johtolause alkaa pienellä alkukirjaimella (paitsi erisnimi).

Huomaa välimerkkien järjestys.

Pilkku erottaa lainauksen ja johtolauseen.

Tohtori Välkky painotti: "Olen ehdottomasti eri mieltä."

Lainauksen edessä johtolause päättyy kaksoispisteeseen.

"Voiko joku pitää opiskelijoita tyhminä?"
tohtori Välkky ihmetteli.

Pilkkua ei merkitä, mikäli lainaus loppuu kysymys- tai huutomerkkiin.

Johtolauseen sanajärjestys on yleensä suora: (subjekti + predikaatti).

1 Löydettyäsi itsellesi sopivan aiheen hanki riittävästi materiaalia. Haastattele. Tutki. Juttuun tarvitaan paljon muutakin kuin omia ajatuksiasi.

2 Uskalla myös luopua ideastasi ja etsiä ainakin parempi näkökulma, jos huomaat, ettei ideasta synnykään toivomaasi tulosta.

3 Jäsentele juttusi: mieti selkeä etenemisjärjestys. Kronologinen järjestys on harvoin paras mahdollinen. Uutisjuttu etenee tärkeysjärjestyksessä. Artikkelissa, haastattelussa ja reportaasissa lukijalle on tarjottava täkyjä pitkin matkaa.

4 Tee valintoja. Älä kerro kaikkea, mitä tiedät, vaan keskity muutamaankin asiaan. Pyri ehyeen kokonaisuuteen. Ajattele, mikä on lukijan kannalta uutta ja kiinnostavaa.

31 Kun kirjoitat...

- 1 **Käytä selkeää, hyvää suomen kieltä** ja kirjoita lyhyitä virkkeitä. Vältä turhia vierasperäisiä sanoja.
- 2 **Valitse otsikkoon tärkein/kiinnostavin tieto** aiheestasi. Otsikko on juttusi mainos.
- 3 **Kiinnitä huomiosi ingressiin.** Sen on informoitava lukijaa jutun oleellisimmasta sisällöstä.
- 4 **Käytä väliotsikoita.** Ne helpottavat jutun lukemista.
- 5 **Perustele omat näkemyksesi.**
- 6 **Erota toisistaan selvästi** haastateltavan näkemykset ja oma tekstisi. Käytä suoria lainauksia, mutta älä kerro kaikkea haastateltavan sanomaa lainauksina.
- 7 **Havainnollista tietojasi** elävöittäaksesi juttuasi ja helpottaaksesi tietojen omaksumista.
- 8 **Tarkasta huolellisesti** juttusi kaikki nimet ja numerot.

- sarjakuvat
- piirrookset
- kaunokirjalliset tekstit
- vitsit
- horoskoopit
- kysymys- ja vastauspalstat
- kiertohaastattelut
- gallupit
- ruokaohjeet

Mikä tekee sinut iloiseksi?

Kuinka usein käyt

elokuvissa?

Mikä on paras kouluruoka?

Seurusteletko?

Mitä teet kesälomalla?

Kuinka usein tiskaat?

Kuinka paljon saat

viikkorahaa?

Käytkö töissä?

33 Lehtitermejä

- **apinalaatikko** tekijöiden nimilaatikko
- **editoida** muokata juttu julkaisukuntoon
- **deadline** lehden aineiston valmistumisen aikaraja
- **faktalaatikko** tiivis tietoisku
- **fontti** kirjasintyyppi
- **ingressi eli kärki** jutun alku
- **juttu** lehtikirjoitus
- **leipäteksti** normaalia juttutekstiä
- **lähdesuoja** oikeus salata tiedon antaja
- **lööppi** otsikkojuliste, -mainos
- **palsta** jutun taiton pohja; määräiheininen lehden tila
- **piste** kirjainkoon mittayksikkö
- **skuuppi** jymyuutinen (lehdessä)
- **taitto** ulkoasun suunnittelu ja toteutus
- **typografia** tekstin ulkoasu

Kuva havainnollistaa juttua.
Kuvan avulla jutun sävyä voi muuttaa.
Kuva voi korvata pitkänkin tekstin.

Kuvatyytit

- valokuva • piirros • esitysgrafiikka

Pori Jazzin Kirjurinluodon pääkonsertti keräsi kesällä 2002 yli 10 000 kuulijaa.

Kesän 2002 hienot säät houkuttelivat ihmisiä ulkoilmatapahtumiin.

Kuvateksti

Kuva ja kuvateksti muodostavat kokonaisuuden. Kuvatekstissä ei pidä kertoa sitä, minkä lukija itsekin näkee kuvassa, vaan esittää tarkentavaa tai syventävää tietoa kuvan esittämistä asioista.

Vältä pitkiä kuvatekstejä.

- **Jokaisella sivulla on pääkuva.** Sivun taitto alkaa siitä. Aukeamalla on päätettävä, kummalle sivulle aukeaman pääkuva sijoitetaan.
- **Jos kuvassa on suunta,** otsikko pitää löytyä kuvan osoittamasta suunnasta.
- **Pääkuvan vieressä** on pääotsikon paikka, alapuolella alaotsikon.
- **Kuva tulee sijoittaa** siten, ettei liike suuntaudu ulos sivulta.
- **Kuvan uutisarvo** ratkaisee sen sijainnin.
- **Kun kuvaa rajataan,** on mietittävä, missä on kuvan painopiste, informaatio. Epäolennaiset asiat rajataan pois.

tarkoittaa juttujen ja muiden elementtien sijoittelua sivulle.

Taitolla voidaan pyrkiä

- lisäämään luettavuutta
- ryhmittelemään aineistoa lukijaa varten
- saamaan aikaan kaunis ulkoasu
- luomaan lehdelle omintakeinen leima.

Jutun polku

Polku isosta pieneen otsikon pistekoon avulla.

Kirjasinkoko esimerkiksi:

pääotsikko 24 pistettä

alaotsikot 18

väliotsikot ja ingressi 14

leipäteksti 12

kuvatekstit 10

Käytä säästeliäästi kirjasintyyppejä, **fontteja**. Varsinkaan leipätekstiä ei pidä vaihdella. Jos käytät useita fontteja, määrittele kullekin tarkka tehtävä. Pelkän kokeilun vuoksi niitä ei kannata vaihdella.

Taita väljästi, jätä tilaa.

- Tavallisia puutteita koululehdessä on taiton ahtaus.
  - Tyhjää tilaa täytyy jättää riittävästi palstojen väliin, otsikoiden ja kuvien ympärille sekä marginaaleihin.
- Tärkeimmät jutut sivun ylälaitaan.
  - Jokaiselle sivulle pääjuttu ja pääkuva.
  - Linjoilla on merkittävä asema taitossa.
  - Kuvia ja ilmoituksia ei pidä asettaa vierekkäin.
  - Lohkotaitossa jutut voidaan taittaa esimerkiksi vaaka- ja pystylohkoihin.
  - Lohko voi koostua yhdestä jutusta, tai siihen voi kuulua useampi juttu, kuva tai piirros.
  - Taittajalla on mistä valita:
pystytaitto, vaakataitto, risteytys,
kuvakeskiötaitto ja ympyrätaitto.